

2. Рындак В.Г К вопросу о формировании креативности будущего специалиста посредством научного поиска. / В.Г Рындак, Г.С. Сайфутдинова // Фундаментальные и прикладные науки сегодня: Материалы III Международной научно-практической конференции, North Charleston, USA, 22-23 . мая 2014г. – North Charleston, 2013. – С.72-77.

3. Сайфутдинова Г.С. Организация научного поиска в контексте идей В.А. Сухомлинского. / Г.С. Сайфутдинова //Аспирант или молодое поколение: научно-практический альманах аспиранского сообщества. – Оренбург, 2014. С.11-14

4. Сайфутдинова Г.С. Научный поиск как педагогическое понятие. / В.В. Сериков // Педагогическая деятельность и педагогическое образование в инновационном обществе: сб. тр. по итогам Междунар. науч. конф. Волгоград, 8-9 окт.2013г. – Волгоград: Изд-во ВГСПУ «Перемена»,2013. – С.119-124.

Сніговська О.В.

*кандидат педагогічних наук, старший викладач
кафедри міжнародних відносин Інституту соціальних наук
Одеського національного університету імені І.І. Мечникова*

Малахіті А.В.

*старший викладач
кафедри міжнародних відносин Інституту соціальних наук
Одеського національного університету імені І.І. Мечникова
Теорія і методика професійної освіти*

ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ МІЖНАРОДНИКІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Набуття Україною державної незалежності, визнання її повноправним суб'єктом міжнародних відносин поставили на порядок денний питання про розробку зовнішньополітичного курсу. Проблема полягає в тому, що швидкий прорив України в умовах глобалізації зіткнувся з неготовністю суспільства, зокрема його політичної еліти, до ефективного і динамічного розв'язання завдань державотворення, в тому числі у сфері зовнішньої політики. Це виявилось, насамперед, у відсутності готових кадрів до професійної діяльності в контексті процесів глобалізації. Наявність комплексу теоретичних і практичних проблем професійної підготовки міжнародників, викликаних цими процесами, обумовлює необхідність дослідження сприйняття означених феноменів майбутніми фахівцями і вироблення стратегій адаптації до них.

В цих умовах виявилася нагальна потреба у відбудовуванні адекватного сучасним умовам контенту професійної освіти: її змісту і оперативного оновлення; педагогічних технологій формування особистості фахівця, здатного до конструктивної взаємодії у глобальному форматі міжнародно-економічного середовища; засобів визначення і засвоєння системних знань; орієнтації педагогічного процесу на підготовку затребуваних ринком праці фахівців тощо.

«Процеси глобалізації сьогодні опинилися в центрі масової свідомості та наукового дискурсу. Проте, через багатовимірну сутність цих процесів їх сприйняття та тлумачення не отримали загальноприйнятої та сталої дефініції. Сам термін «глобалізація» походить від англ. «global», тобто світовий, всесвітній, і розглядається як загальноцивілізаційний процес, що істотно впливає на політичну, соціально-економічну та інші сфери людського буття» [2, с. 6–7]. Переборюючи політичні, соціальні, культурні, економічні бар'єри, процес глобалізації спостерігається в комунікаційній, організаційній, екологічній сферах сучасного життя, глобальному виробництві, збройних силах тощо [3, с. 34].

Глобалізація представляється як неминучий процес, що створює у галузі міжнародних відносин як переваги, так і небезпеки. Негативний вплив глобалізації на суспільно-трудові відношення і зайнятість населення розвиває стійку тенденцію до використання політики трудового протекціонізму – захисту національних ринків праці. За позицією І. Ковалю, «країна повинна поступитися частиною свого суверенітету і співробітничати з іншими державами. Країни також повинні прийняти той факт, що багато їхніх громадян відчуває так звану подвійну лояльність. Іншими словами, розширення міжнародних організацій від державних до багатонаціональних компаній, інших неурядових організацій охоплює велику кількість людей, що стають активними членами цих організацій. Передбачається, що вони повинні бути відданими насамперед організації, а вже на другому місці перебуває їхня прихильність до рідної країни» [3, с. 38]. Отже, фахівці з міжнародних відносин повинні, але не завжди здатні повною мірою забезпечити реалізацію глобалізаційної політики України. Тобто недостатня професійна підготовка державних службовців, середній рівень їх готовності до взаємодії в умовах євроінтеграції і глобалізації слугують причиною слабкої кадрово-інституційної спроможності нашої держави в процесах запровадження політичних і економічних рішень.

Спираючись на останні дослідження і публікації, засвідчимо, що проблема готовності фахівців – міжнародників до професійної діяльності в контексті глобалізаційних процесів має міждисциплінарний характер і є складовою більш широкого поняття «готовність до професійної діяльності». Різноманітність інтерпретацій поняття «готовність фахівців до професійної діяльності» обумовлена відсутністю єдності в розумінні його природи в системі професійно важливих якостей працівника. Так, особливої значущості в аспекті нашого дослідження набуває науковий доробок А. Мойсеєнко [4], яка аналізуючи напрацювання із зазначеної проблеми, виокремила головні її характеристики [1]: 1) «суттєва передумова цілеспрямованої діяльності, її регуляції, стійкості та ефективності, що допомагає людині успішно виконувати свої обов'язки, правильно використовувати знання, досвід, особистісні якості, зберігати самоконтроль і перебудовувати свій спосіб дій при появі непередбачених перешкод (С. Максименко, О. Пелех); 2) стійка характеристика особистості, яка виражається в готовності до професійної діяльності; психічний стан особистості, що виражається в здібності приймати самостійні рішення при

виникненні складних професійних завдань, оцінці своїх можливостей в їх співвідношенні до майбутніх труднощів і досягненні певних результатів, передачі своїх знань іншим (Т. Іванова); 3) стійкий стан, що визначається базовими (зокрема характерологічними) і програмованими (мотиваційними та інтелектуальними) властивостями особистості і проявляється в активно-позитивному відношенні до професії та у сформованій професійній самосвідомості (Е. Корабліна); 4) цілеспрямований вияв особистості, який включає систему професійних знань, навичок, умінь, потреб, мотивів, психологічних якостей, настанов і станів особистості, який дозволяє успішно включатися в професійну діяльність і виконувати її оптимальним для даної діяльності і даної особистості чином (П. Горностаї); 5) потреба в діяльності, необхідність усвідомлення відповідності особистісних якостей вимогам діяльності, усвідомлена мотивація особистісних прагнень до даної спеціальності (О. Мороз); 6) поєднання багатьох і дуже різноманітних взаємопов'язаних рис, а не окрема якість людини, не окрема риса особистості (А. Смірнов)» тощо. Нам імпонує наукова позиція В. Сластьоніної [1], за якої досліджуваний конструкт трактується як «сформована спрямованість на професійну діяльність, настанова на роботу, наявність інтересу до предмета діяльності, потреба в самоосвіті в цій галузі, розвинуте професійне мислення».

В аспекті нашого дослідження підготовка майбутніх фахівців – міжнародників до професійної діяльності в умовах глобалізаційних процесів передбачає оволодіння комплексом знань, перш за все, основ глобалістики як міждисциплінарної форми в галузі міжнародних відносин і світової політики, ознайомлення з системою політологічних, соціологічних, культурологічних і соціально-філософських теоретичних підходів, методами системного аналізу процесів і явищ політичного, соціального, економічного і безпекового характеру у поєднанні з культурними і релігійними категоріями та концепціями.

У формуванні готовності до професійної діяльності значну роль відіграють соціально-психологічні чинники. Адже, фахівець із міжнародних відносин, перш за все – звичайна людина, яка перебуваючи в певному психологічному стані або під впливом політичної ситуації, не завжди може прийняти адекватне рішення чи оптимально діяти, що, однак, не може слугувати показником його абсолютної неготовності. Більше того, «під час постановки окремих завдань навіть досвідчений фахівець не в змозі оцінити свої можливості в їх співвідношенні до майбутніх труднощів, і не в кожній ситуації діяльності працівник має «активно-позитивне ставлення» до професійної діяльності» [1].

Так, на професійній діяльності фахівців може відбиватися їх суб'єктивна позиція сприйняття глобалізаційних процесів. За рівнем позитивно-негативного ставлення до цих макропроцесів, що виразняється у прихильності до однієї з наукових шкіл, прийнято розділяти фахівців на категорії (за класифікацією Девіда Хелда) [2, с. 8–9]: «гіперглобалістів», «скептиків» і «трансформістів». Найбільш позитивними, з ознаками повного сприйняття глобалізаційних процесів, вбачаються «гіперглобалісти». Такі фахівці сприймають глобалізацію як визначну епоху в історії людства, що характеризується появою нових

інститутів глобального управління, гібридизацією культур, встановленням глобальної цивілізації та нового світового порядку. Найбільш негативно до глобалізаційних процесів ставляться «скептики», які стверджують, що глобалізація є міфом. Їх позиція ґрунтується на економічній концепції глобалізації як ідеально інтегрованому глобальному ринку. Глобалізація і регіоналізація розглядаються «скептиками» як протилежні тенденції, а посилення нерівномірності Північ-Південь призводить до підйому агресивного націоналізму. Такі фахівці уповільнюють реалізацію глобалізаційно-інтеграційних процесів, наполягаючи на тому, що замість поширення глобалізації мають місце тенденції фрагментації світу на цивілізаційні блоки, культурні та етнічні анклавні. Центральною тезою «трансформістів» є впевненість у тому, що сучасні процеси глобалізації є історично безпрецедентними, світове суспільство та уряди змушені пристосовуватися до світу, в якому немає чітких кордонів між міжнародними і внутрішніми справами. Такі фахівці увиразнюються найбільшою продуктивністю у професійній діяльності. Перебудова моделей глобальної стратифікації пов'язується «трансформістами» зі зростанням детериторіалізації економічної діяльності, в умовах якої виробництво та фінанси набувають все більше транснаціонального характеру. Отже, підсумовуючи вище наведене, зазначимо, що фахівці – міжнародники повинні намагатися бути об'єктивними і залишатися неупередженими, виконуючи свої службові обов'язки в умовах глобалізаційних процесів.

Спираючись на наукову позицію О. Акімова [1], підкреслимо головні компоненти готовності фахівців – міжнародників до професійної діяльності в контексті процесів глобалізації: 1) теоретична підготовка з розкриттям специфіки розвитку інституцій в глобалізованому світі; 2) удосконалення практичної здатності проводити різні види аналізу – стратегічний, політичний, ситуаційний, системний – з рахуванням досвіду розв'язання аналогічних питань в інших країнах; 3) формування і розвиток стратегічного мислення і на його основі оволодіння технологіями вирішення слабо структурованих стратегічних проблем, які цілком закономірно мають місце в глобалізаційних процесах; 4) мотиваційна складова, до якої віднесемо потреби, психологічні якості особистості, настанови і стани, що вимагає перегляду існуючих підходів до формування і розвитку особистісних якостей і психологічних підструктур майбутнього міжнародника, забезпечуючи його готовність до професійної діяльності в умовах глобалізаційних процесів.

Сучасне світове суспільство, політичні процеси, виробництво, ринки товарів, послуг та праці відрізняються високим ступенем динамізму, невизначеності, швидкими темпами змін, що виявляються майже на всіх рівнях життя: глобальному, регіональному, соціальному, індивідуальному. Тому, принципово нові умови глобалізації висувають надвисокі вимоги до підготовки фахівців, яка повинна здійснюватись на всіх рівнях професійної освіти.

Література

1. Акімов О. О. Психологічна готовність державних службовців до професійної діяльності в умовах євроінтеграції: проблеми визначення й

формування [Електронний ресурс] / О. О. Акімов // Державне управління теорія та практика : електр. наук. фах. видання. – 2006. – Вип. 1. – Режим доступу: <http://www.nbuu.gov.ua/e-journals/Dutp/2006-1/txts/DERJAVNA%20SLUJBA/06aooovf.pdf>.

2. Ігошина Ж. Б. Трансформація арабських країн у контексті процесів глобалізації : монографія / Ж. Б. Ігошина. – Одеса : Фенікс, 2012. – 222 с.

3. Коваль І. М. Глобалізація, загальна безпека і безпека в Україні / І. М. Коваль // Євроатлантична інтеграція України: глобальний та регіональний виміри : зб. аналіт. матеріалів. – Одеса : Астропринт, 2008. – С. 33–46.

4. Мойсеєнко А. О. Готовність населення України до діяльності в інформаційному суспільстві [Електронний ресурс] / А. О. Мойсеєнко // Інформаційне суспільство України. 2004. – Режим доступу: www.isu.org.ua/uploads/publications.31.doc.